

Fremme af Moseselskabets Virksomhed, og saa er der et andet Sted . . . ja, jeg kan ikke finde det, men der er ikke saa lidt til Moseselskabet. Det kan endda gaa, thi det er en begyndende Virksomhed; naar kun det maa blive Moseselskabet betydet, at naar det er kommet til Klarhed over, hvorledes det skal arbejde i Fremtiden, maa Understøttelsen falde væk. Derimod finder jeg det aldeles overflødig at give 3,000 Kr. om Aaret for at lære Folk Spadekultur. Det tror jeg nok, Husmændene kunne uden at faa Understøttelse i saa Henseende paa Finansloven. Jeg finder her lige underneden 20,000 Kr. om Aaret til Uddannelse af Mejerker og Mejerister. Jeg tror virkelig, vi kunne gøre det tilstrækkeligt paa vore Mejerier uden de 20,000 Kr., i alt Fald forslaar det meget lidt til at udøve den Historie. Vi have en Gang paa Finansloven haft en Understøttelse til en Konsulent for Stikkelsbær; han er her ikke længere. Derimod have vi en Post paa 4,000 Kr., som hedder: Tilsyn med „Det danske Hedeselskabs“ Virksomhed. Jeg troede, at det danske Hedeselskab var en Institution, som nu havde fast Rod i vort Folk og var saa dygtigt ledet, at vi ikke behøvede at have en Mand med 4,000 Kr. til at se efter, hvorledes det arbejdede, thi det troede jeg kom frem i de aarlige Indberetninger fra Hedeselskabet til Regeringen. Saa have vi 300,000 Kr. aarlig til Præmier ved Skuer, vi have 400,000 Kr. til Avlsforeninger, og vi have henved 300,000 Kr. til andre Foranstaltninger vedrørende Husdyravl og Husdyrbrug. Jeg tror, at vore Husdyr ere i saa god Udvikling, og at vore Landmænd ere saa fremskredne, at de ikke behøve disse Understøttelser paa Finansloven for at blive ved at arbejde til Fordel for deres egen Drift. Jeg tror, at der kunde spares meget betydeligt i saa Henseende.

Endelig have vi en Masse Penge til Konsulenter. Nu vil jeg gerne spørge, hvad det egentlig talt er, disse Konsulenter skulle bestille. Man faar der en Del unge Mennesker ud, som have lært noget paa en Landbohøjskole, og de bilde sig saa ind, at de kunne lære praktiske Landmænd noget. Jeg paastaar, at Konsulenter have gjort meget til paa mange Omraader at drive vort Landbrug i en ensidig Retning. Jeg tror, at vore Landmænd ere saa oplyste nu, at de kunne klare sig, uden at vi faa disse unge Mænd fra Landbohøjskolen ud at holde Foredrag for dem. Før vi kom ind i denne Konsulentfeber, slog man sig sammen i Foreninger og ar-

bejdede selv, og skal Staten skride ind her og hjælpe til — hvad den ubetinget skal —, saa skal det ske gennem den naturlige Oplysning ad Litteraturens Vej. Vi kunne allesammen ude paa Landet læse, baade Husmanden og Godsejeren kan læse, og dersom Regeringen vilde støtte Skrifter, videnskabelige Værker og alt sligt og gøre sit til, at de i videst muligt Omfang kom ud til de mindre Jordbrug paa Landet, vilde man derved gøre meget mere Gavn end ved at lave Konsulenter, thi Konsulenter ere for mig af meget ringe Betydning for Jordbruget, tværtimod snarere til Skade, thi det svækker den enkelte Mands Initiativ. Jeg hørte forleden Dag, at det ærede Medlem fra Give (N. C. Jensen) ogsaa vilde have en Konsulent ud, jeg tror, det var for Fjerkræavl. Jeg tror oprigtig talt, at en Husmand meget bedre kan oplyse en Konsulent om, hvorledes han kan drive Fjerkræavl end omvendt, især hvis vi samtidig styrke den Litteratur, som i saa Henseende eksisterer, og hjælpe til, at den kan komme saa vidt muligt ud til Hvermand. Vi have naturligvis enkelte Statskonsulenter, som have stor Betydning for vort Jordbrug. Vi have vor Konsulent i London, og vi have Konsulenten i Tyskland; det er udmærkede Mænd, som ere nødvendige, thi det er en Slags Pioner for Handel og Samvirksomhed. Det er naturligt, at vi have en Mand som Statskonsulent Jensen for Hesteavl. Men jeg vil gerne spørge: Hvad vidste den Mand til at begynde med? Nu er han gammel, og han har lært af de praktiske Landmænd, og nu er han en Autoritet paa dette Omraade. Men den Dag, han falder fra, skulle vi have en ny Statskonsulent for Hesteavl, og hvor tage vi ham fra? Saa tage vi en ung Fyr herinde fra Landbohøjskolen, og han skal ud at lære os, hvordan vi skulle lægge Heste til, og det kan han slet ikke, han maa lære det af os, og saa bliver han efterhaanden en dygtig Mand. Men saa er det et Spørgsmaal, om en saadan Konsulent ikke kan virke til, at vi blive lidt ensidige. Jeg tror næsten, at den nuværende Statskonsulent for Hesteavl selv har faaet Øjnene op for, at han maaske er kommen lidt for vidt i Ensighed. Vi skulle have nogle Konsulenter paa dette Omraade, men deres væsentligste Stilling skulde være den at være Stambogsførere, Sekretærer for Landbruget. Men de kunne ikke komme ud og lære de praktiske Landmænd, hvorledes de skulle bære sig ad. Jeg tror, det er meget bedre at lægge det i de praktiske Landmænds egen Haand, og